

LIETUVOS RESPUBLIKOS RYŠIŲ REGULIAVIMO TARNYBA

VIEŠOSIOS KONSULTACIJOS DĖL BALSŲ SKAMBUČIŲ UŽBAIGIMO INDIVIDUALIUOSE VIEŠUOSIUOSE JUDRIOJO RYŠIO TINKLUOSE RINKOS TYRIMO REZULTATŲ PASTABŲ VIEŠASIS APTARIMAS

PROTOKOLAS

2015-11-16

Vilnius

Pastabų aptarimo posėdžio pirmininkas – Linas Bakutis, Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos Strategijos departamento direktoriaus pavaduotojas.

Pastabų aptarimo posėdžio sekretorė – Ernesta Vagonienė, Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos Strategijos departamento Ekonominės analizės skyriaus vyriausioji specialistė.

Dalyviai:

○ Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba (toliau – RRT): Linas Bakutis, Ernesta Vagonienė, Nerijus Karklas, Rolandas Brukštus, Audrius Šniepis.

○ TEO LT, AB, (toliau – TEO): Vida Gobienė.

○ UAB „MEDIAFON“: Radvilė Sadulaitė.

○ UAB „Bitė Lietuva“ (toliau – Bitė Lietuva): Jolita Kurtinaitienė.

○ UAB „TELE2“ (toliau – TELE2): Edvinas Krasauskas.

○ UAB „CSC TELECOM“ (toliau – CSC TELECOM): Vitalijus Agafonovas.

○ UAB „OMNITEL“ (toliau – OMNITEL): Inga Karulaitytė, Jurgita Atkočiūnaitė.

○ AB Lietuvos radijo ir televizijos centras: Gailinta Vaškelytė, Rolanda Paulikienė.

○ AB „Lietuvos geležinkeliai“: Ala Makarevič.

Pastabų viešasis aptarimas vyko 2015 m. lapkričio 16 d. RRT patalpose Algirdo g. 27A, Vilniuje.

1. Darbotvarkė:

RRT: Padėkojo rinkos dalyviams už dalyvavimą susitikime ir pristatė susitikimo tikslą ir eigą. Viešojo aptarimo tikslas – aptarti Balsų skambučių užbaigimo individualiuose viešuosiuose judriojo ryšio tinkluose rinkos tyrimo viešosios konsultacijos rezultatus. Pastabos gautos iš šių ūkio subjektų: CSC TELECOM, OMNITEL, TELE2 ir UAB „LINKOTELUS“ (toliau – LINKOTELUS). Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba ir AB Lietuvos radijo ir televizijos centras pastabų neturėjo.

2. Balsų skambučių užbaigimo individualiuose viešuosiuose judriojo ryšio tinkluose rinkos (toliau – Rinka) tyrimo rezultatų pastabų aptarimas:

2.1. Pastabų pristatymas:

RRT: Supažindino su gautomis pastabomis. Operatorių pateiktas pastabas galima suskirstyti į tokias grupes:

- Balsų skambučių užbaigimo judriojo ryšio tinkluose paslaugų kainos nustatymas;
- Balsų skambučių užbaigimo judriojo ryšio tinkluose paslaugų kainos įtaka tarptinklinio ryšio kainoms;
- Mažmeninių telefono ryšio paslaugų rinkų reguliavimas;
- Telefono ryšio numerių įtraukimas į Rinkos apimtį;
- LINKOTELUS pastabos.

RRT pasiūlė pastabas aptarti pagal anksčiau pateiktas grupes, o ne kiekvieno operatoriaus individualias pastabas, išskyrus LINKOTELUS pastabas, kurios skyrėsi nuo kitų operatorių pateiktų pastabų.

2.2. Pastabų aptarimas:

Balsų skambučių užbaigimo judriojo ryšio tinkluose paslaugų kainos nustatymas

CSC TELECOM pateikė pastabą, kad pagal Europos Komisijos 2009 m. gegužės 7 d. rekomendaciją 2009/396/EB dėl skambučių užbaigimo fiksuotojo ir judriojo ryšio tinkluose tarifų reguliavimo ES (toliau – Rekomendacija), balsų skambučių užbaigimo judriojo ryšio tinkluose (toliau – Tinklai arba vienas – Tinklas) ir

skambučių užbaigimo fiksuotojo ryšio tinkluose kainos turėtų būti vienodos, todėl operatorius prašo suvienodinti skambučių užbaigimo Tinkluose ir fiksuotojo ryšio tinkluose paslaugų kainas.

RRT ne kartą pažymėjo, kad Rekomendacijoje yra pateikti skambučių užbaigimo Tinkluose ir fiksuotojo ryšio tinkluose paslaugų kainų nustatymo principai, kurie nurodo, kaip reikia skaičiuoti paslaugų sąnaudas, kuriomis remiantis yra nustatomos kainos. Kitų Europos Sąjungos (toliau – ES) valstybių narių praktika ir RRT atlikti skambučių užbaigimo fiksuotojo ryšio tinkluose paslaugų kainos skaičiavimai rodo, kad balso skambučių užbaigimo Tinkluose ir skambučių užbaigimo fiksuotojo ryšio tinkluose paslaugų sąnaudos nėra vienodos. Atsižvelgiant į tai, RRT kol kas negali suvienodinti balso skambučių užbaigimo Tinkluose ir skambučių užbaigimo fiksuotojo ryšio tinkluose paslaugų kainų. Pastebėtina ir tai, kad operatoriaus pastaba prieštarauja kitai operatoriaus pastabai, kur siūloma nustatyti skirtingas balso skambučių užbaigimo Tinkluose paslaugų kainas skirtingiems operatoriams.

CSC TELECOM taip pat išsakė nuomonę, kad didelis skirtumas tarp balso skambučių užbaigimo Tinkluose ir skambučių užbaigimo fiksuotojo ryšio tinkluose paslaugų kainų iškreipia mažmeninę telefono ryšio rinką ir sukuria judriojo ryšio operatoriams konkurencinį pranašumą fiksuotojo ryšio operatorių atžvilgiu, kuomet judriojo ryšio paslaugų teikėjai gali pasiūlyti mažesnes mažmenines kainas, nes dalį sąnaudų judriojo ryšio operatoriai gali padengti iš balso skambučių užbaigimo fiksuotojo ryšio tinkluose kainų sumažinimo.

Kaip RRT minėjo anksčiau, balso skambučių užbaigimo Tinkluose paslaugų kaina yra nustatyta pagal 19 ES šalių apskaičiuotų sąnaudų vidurkį, remiantis BU-LRAIC sąnaudų modeliu. Kadangi sąnaudos, teikiant balso skambučių užbaigimo Tinkluose paslaugas ir skambučių užbaigimo fiksuotojo ryšio tinkluose paslaugas, nėra vienodos, kainos taip pat negali būti vienodos. Taip pat pastebėtina, kad judriojo telefono ryšio paslaugų teikėjų pranašumas dėl mažėjančių skambučių užbaigimo fiksuotojo ryšio tinkluose kainų priklauso nuo to, koks yra inicijuotų skambučių pasiskirstymas pagal skambučių kryptis. RRT turimais duomenimis, tik apie 2,7 proc. judriojo ryšio tinkluose inicijuotų skambučių yra užbaigiama fiksuotojo ryšio tinkluose. Atsižvelgiant į tai, skambučių užbaigimo fiksuotojo ryšio tinkluose paslaugų kainos sumažėjimas reikšmingo poveikio judriojo ryšio operatorių išlaidų mažėjimui neturės. Priešingai, 30 proc. alternatyvių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų teikėjų abonentų inicijuotų skambučių užbaigiama judriojo ryšio tinkluose. Šioje situacijoje balso skambučių užbaigimo Tinkluose paslaugos kainos sumažinimas 0,1 Eur ct/min. jau gali turėti reikšmingą įtaką fiksuotojo ryšio operatorių patiriamoms išlaidoms. Be to, reikia vertinti ne tik operatoriaus patiriamas sąnaudas, bet ir kitų operatorių sąnaudų sumažėjimo faktą.

CSC TELECOM: pažymėjo, kad jo Tinkle 70 proc. skambučių yra užbaigta iš judriojo ryšio tinklo, 30 proc. – iš fiksuotojo ryšio tinklo. Dėl tokios balso skambučių užbaigimo paslaugų struktūros operatorius patirs nuostolius.

RRT: nurodė, kad yra žiūrima į bendrą Rinkos situaciją, o ne į kiekvieno operatoriaus užbaigtų skambučių kryptis, nes toks vertinimas būtų neįmanomas. Taigi, vertinant bendrai, tik 2,7 proc. judriojo ryšio tinkluose inicijuotų skambučių yra užbaigiama fiksuotojo ryšio tinkluose.

TEO: pasitiksino, ar skaičiuojant šią Rinkos dalį buvo atsižvelgta į TEO duomenis.

RRT: paaiškino, kad buvo vertinami visi judriojo ryšio tinkluose inicijuoti skambučiai, įskaitant ir tuos, kurie buvo užbaigti savame Tinkle. Vidiniai skambučiai sudaro maždaug 60 proc. visų užbaigtų skambučių.

TEO: paklausė, ar nebuvo skaičiuotas skambučių srautas, eliminavus skambučius, užbaigtus savame Tinkle.

RRT: nurodė, kad laikantis nediskriminavimo principo, būtina atsižvelgti į visą inicijuotų skambučių užbaigimo srautą, kad nebūtų taip, jog skambučių užbaigimo kaina savame Tinkle yra nulinė, o kitiems operatoriams yra taikoma didesnė kaina.

CSC TELECOM pateikė pastabą, kad RRT kainų kontrolės įpareigojimą nustatytų taip, kad didmeninių skambučių inicijavimo ir užbaigimo kainų suma nebūtų didesnė už mažmeninių paslaugų kainą. Operatorius pažymėjo, kad yra atvejų, kai mažmeninės skambučių kainos yra mažesnės už didmenines balso skambučių užbaigimo paslaugų kainas.

Iš dalies į šią operatoriaus pastabą buvo atsižvelgta, nes RRT mažina balso skambučių užbaigimo Tinkluose paslaugų kainą, taip pat nustato mechanizmą, kuris leis peržiūrėti paslaugų kainas ir ateityje. Kita vertus, Lietuvoje judriojo ryšio operatoriai aktyviai konkuruoja ir dėl to mažmeninės skambučių kainos yra vienos mažiausios ES. Konkurencijos dėka Lietuvoje atsirado „flat rate“ atsiskaitymo už paslaugas planai, kurie už tam tikrą mėnesinį mokesį suteikia minučių limitą. Priklausomai nuo galutinio vartotojo įpročių, neišnaudojus skirtų minučių limitu, faktiškai sumokėta kaina už skambučio minutę gali būti didesnė nei balso skambučių užbaigimo Tinkluose paslaugų kaina.

OMNITEL ir TELE2 nesutiko dėl balso skambučių užbaigimo Tinkluose paslaugų kainos mažinimo, nes mano, kad tai yra nepagrįsta. Operatoriai pastebėjo, kad daugelyje šalių (Lenkijoje, Belgijoje, Ispanijoje) balso skambučių užbaigimo Tinkluose paslaugų kainos yra didesnės nei Lietuvoje. TELE2 nurodė, kad kitų šalių nacionalinių reguliuotojų nustatyta kaina, palyginus su faktine kaina, kurią moka TELE2, yra didesnė 43 proc.

RRT pakartojo, kad atliekant Rinkos tyrimą buvo remtasi 19 ES šalių apskaičiuotų sąnaudų vidurkiu. Kai kurios ES valstybės narės perskaičiavo balso skambučių užbaigimo Tinkluose paslaugų sąnaudas ir sumažino siektinas kainas. Tai savo ruožtu padarė įtaką BU-LRIC sąnaudų vidurkiui, taip pat ir vidutinei balso skambučių užbaigimo ES Tinkluose kainai. Kadangi nustatant paslaugos kainą buvo skaičiuojamas kitų šalių taikomų kainų vidurkis, todėl atsirado šalių, kurios taikė didesnę kainą ir kurios – mažesnę. RRT, nustatydamą balso skambučių užbaigimo Tinkluose paslaugų kainą, remiasi oficialiai nacionalinių reguliuotojų institucijų nustatytais kainomis. TELE2 pateiktos kainos turi balso skambučių tranzito dedamąją, kuri ir padidina balso skambučių užbaigimo konkrečioje šalyje kainą. Dėl balso skambučių tranzito užmokesčio egzistavimo, balso skambučių užbaigimo Lietuvos Tinkluose kaina taip pat gali būti didesnė.

OMNITEL pažymėjo, kad mažesnė balso skambučių užbaigimo Tinkluose paslaugų kaina neturėtų būti pagrindinis siektinas kriterijus, o turėtų užtikrinti sėkmingą investicijų pritraukimą. Mažmeninės skambučių kainos Lietuvoje yra vienos iš žemiausių ES, todėl balso skambučių užbaigimo Tinkluose paslaugos kainų mažinimas vartotojų kainų lygiui įtakos beveik neturės, tačiau reikšmingai mažins operatorių pajamas.

RRT nurodė, kad ši operatoriaus pastaba nėra objektyvi, nes operatorius įvertino tik vieną kainų mažinimo poveikį – pajamų sumažėjimą, tačiau visiškai nevertino to, kad kainų mažinimas sumažins ir operatoriaus sąnaudas. Be to, kainų sumažinimas mažina ir kitų operatorių sąnaudas bei gerina jų galimybę investuoti į tinklų plėtrą. Pastebėtina ir tai, kad balso skambučių užbaigimo Tinkluose paslaugų kaina turi būti ir tokia, kuri sudarytų sąlygas konkurencijai, teikiant elektroninių ryšių paslaugas.

TELE2: pateikė pastabą, kad pagal RRT pateiktą informaciją balso skambučių užbaigimo kaina į Vengriją yra 0,54 Eur ct/min., o operatoriui taikoma kaina yra 2,32 Eur ct/min. Taigi, kainos Lietuvos operatoriams skiriasi kelių kartus, palyginus su tuo, ką apskaičiavo RRT. *TELE2* paklausė dėl galimybės išsiaiškinti, ar tikrai tokios kainos, kurios yra pateiktos RRT, yra realiai taikomos ir nuo kada jos taikomos. Be to, Vengrija yra tik vienas pavyzdys, yra dar kelios šalys, kuriose ženkliai skiriasi oficiali ir faktinė kaina. *TELE2* akcentavo, kad dėl tranzito paslaugų balso skambučių kainos negali skirtis kartais. Praktikoje jis dažniausiai sudaro apie 20 proc. kainos. Tokiu atveju reikia arba spausti kitų šalių operatorius, arba Lietuvos judriojo ryšio operatoriams palikti galioti tą pačią balso skambučių užbaigimo paslaugų kainą. Taip pat pasiūlė, prieš priimant galutinį sprendimą, tiek operatoriams, tiek RRT labiau pasiaiškinti dėl šių kilusių problemų.

RRT: nurodė, kad Rinkos tyrimo ataskaitoje pateiktos kitų šalių balso skambučių užbaigimo Tinkluose kainos yra šių metų rugsėjo mėnesio. RRT jomis ir rėmėsi. Tikėtina, kad skirtumas gali būti dėl tranzito elemento. Taip pat įmanomas variantas, kai užsienio judriojo ryšio operatoriai kuria dirbtinį srautą į savo Tinklo numerius. Dėl tokios išskylančios rizikos, tranzito operatoriai gali taikyti žymiai didesnes kainas. RRT teigė, jog Rekomendacijoje yra nurodyta, kad skaičiuojant kainą pagal kitų šalių vidurkį reikia remtis ne faktinėmis kainomis, o tikslinėmis kainomis. Tarkim, jei Vengrijos reguliuotojas apskaičiavo balso skambučių užbaigimo Tinkluose paslaugų kainą 0,54 Eur ct/min., kuri įsigalios nuo 2016 m. sausio 1 d., RRT privalo remtis jau šita kaina. RRT priminė, kad taip pat galima situacija, kai Rinkos tyrimo tiriamuoju laikotarpiu tam tikroje šalyje nebuvo nustatytas operatorius, teikiantis paslaugas šioje Rinkoje, ir po Rinkos tyrimo rezultatų paskelbimo atsirado toks operatorius, kuriam kol kas nustatyti kainų kontrolės įpareigojimai negalioja. RRT nurodė, kad dėl skambučių užbaigimo paslaugų kainų reguliavimo RRT yra kalbėjusi su Latvijos nacionaliniu reguliuotoju, tačiau pastarasis nurodė, kad, kol niekas nesiskundžia, viskas yra gerai. Todėl ir iš operatorių reikėtų indėlio dėl šios problemos sprendimo. RRT mato tik oficialius skaičius. Turėdama daugiau informacijos, savo ruožtu RRT gali užklausti tų šalių nacionalinių reguliuotojų. RRT pasiūlė sprendimą ateičiai ir paprašė operatorių pateikti informaciją, kokias kainas jie moka už skambučių užbaigimą užsienio judriojo ir fiksuotojo ryšio tinkluose.

Bitė Lietuva ir TELE2: sutiko pateikti tokią informaciją.

Bitė Lietuva: pastebėjo, kad mokama balso skambučių užbaigimo kaina užsienio šalių operatoriams priklauso nuo santykio su tranzitiniais operatoriais. Kadangi tranzito rinka yra nereguluojama, tranzito paslaugų kainos gali būti aukštos tol, kol koks nors operatorius nepasiūlys pigiau. Be to, operatorius paminėjo, kad Latvijos atveju viską iškreipia mažieji operatoriai, kuriems buvo leista taikyti didesnę tinklų sujungimo kainą. Tai paskatino tranzitinius operatorius taikyti maksimalią kainą, kad būtų apsaugoma nuo galimai patiriamų nuostolių. Dėl dirbtinai generuojamų skambučių srautų į alternatyvių operatorių Tinklus, tranzitiniai operatoriai pakėlė paslaugų kainas.

OMNITEL: paminėjo, kad dėl tarptinklinio ryšio ir skambučių į užsienio šalis, balso skambučių užbaigimo paslaugų rinka tampa europine. Dėl vienoje šalyje dirbtinai mažinamos balso skambučių užbaigimo paslaugų kainos, kaip yra Lietuvoje, mažėja operatorių pajamos ir Lietuvos operatoriai tiek tiesiogiai, tiek netiesiogiai subsidijuoja kitų šalių operatorius, kurie taiko aukštesnius paslaugų tarifus. Taigi, sąlygos konkurencijai yra nevienodos. Lietuvos operatorių siūlomos balso skambučių užbaigimo kainos yra labai artimos tarptautinio tranzitinių paslaugų teikėjo kainai. Tai reiškia, kad Lietuvos operatoriai yra pakankamai konkurencingi, tačiau patys moka didesnes kainas. Visa tai daro įtaką ir mažmeninių telefono ryšio paslaugų kainodarai.

RRT: pažymėjo, kad remiantis turimais ketvirtiniais duomenimis, iš užsienio priimamas skambučių srautas į Lietuvos Tinklus yra 5,7 karto didesnis nei skambučių srautas iš Tinklų į užsienį. Vadinasi, operatoriaus minimas kitų šalių operatorių subsidijavimo mastas yra nežymus arba jo visai nėra. RRT paklausė, ar tarptautinių skambučių kainos per pastaruosius 2-3 metus mažėjo Lietuvos abonentams. Tai yra susiję su mokama balso skambučių užbaigimo užsienio operatorių Tinkluose kaina, nes ta mokama kaina vis vien yra perkeliama ant galutinių vartotojų. Tada kyla klausimas, ar tarptautinio skambučio kaina yra tokia maža, kad ji neleidžia padengti didmeninių sąnaudų.

OMNITEL ir TELE2: teigė, kad šiuo metu negali pasakyti, kokios tikslios kainos yra taikomos tarptautiniams skambučiams. Be to, kuo Lietuvos operatoriai turėtų geresnes sąlygas užsienyje, tuo geresnes sąlygas galėtų suteikti Lietuvos abonentams. Dėl kainos sumažinimo operatoriai to padaryti nebegalės.

TELE2: pasiūlė sustabdyti sprendimo priėmimą dėl balso skambučių užbaigimo paslaugų kainos mažinimo, kol bus išsiaiškinta reali situacija Rinkoje. Operatorius pažymėjo, kad RRT noras diferencijuoti skambučius pagal skambučio kilmę yra geras ir operatoriai su juo sutinka, tačiau dėl kainos kyla problemų. *TELE2* taip pat paklausė, ar yra griežtai nustatyta, kad nuo 2016 m. sausio 1 d. reikia mažinti šią kainą.

RRT: konstatavo, kad RRT tikslas – suderinti Rinkos sprendimų priėmimą su skambučių užbaigimo fiksuotojo ryšio tinkluose rinkos tyrimo rezultatais, kad visiems operatoriams būtų sudarytos vienos sąlygos diferencijuoti kainas pagal skambučio inicijavimą Europos ekonominėje erdvėje (toliau – EEE) ir ne EEE. Jei RRT sustabdytų Rinkos

rezultatų priėmimą dėl kainos, būtų sustabdytas visas Rinkos tyrimas. Tokiu atveju fiksuotojo ryšio operatoriai turėtų diferencijavimo galimybę, o judriojo ryšio operatoriai – ne.

TEO: pasiteiravo, ar Europos Komisija remiasi tik didžiaisiais operatoriais ar Rinkoje veikiančiais visais operatoriais. Taip pat pasiūlė bendradarbiauti ir su ETNO, kuri daug dažniau surenka ir skelbia informaciją.

RRT: paminėjo, kad kiekviena reguliavimo institucija tam tikram laikotarpiui nustato balso skambučių užbaigimo paslaugų kainas tuo metu Rinkoje veikiančioms operatoriams. *RRT* pažymėjo, kad Europos Komisija bendradarbiauja su šalių reguliuotojais, taip pat BEREC ir renka informaciją apie ūkio subjektus, kurie turi didelę įtaką atitinkamose rinkose. Rinkos tyrimo ataskaitoje panaudota informacija apima tuos užsienio operatorius, kurie yra reguliuojami. Jei buvo operatorių, kurie tiriamuoju laikotarpiu nepateko į Rinką, jų taikomos kainos Rinkos tyrimo ataskaitos skaičiuose neatsispindės.

TEO: pasiūlė, kad *RRT* savo internetiniame puslapyje skelbtų visas kitų šalių operatorių taikomas skambučių užbaigimo paslaugų kainas. Tai operatoriams suteiktų daugiau informacijos.

TELE2: pritarė *TEO* pasiūlymui skelbti kitų šalių informaciją. BEREC skelbiamos ataskaitos būna pakankamai retai, todėl jei *RRT* turi greičiau atsinaujinančios informacijos, jos paskelbimas būtų naudingas.

RRT: pažymėjo, kad tokia informacija BEREC yra skelbiama du kartus per metus.

TELE2: paminėjo, kad jei *RRT* informaciją gauna panašiu metu kaip ir operatoriai, tokios informacijos skelbimas nėra labai būtinas.

Balso skambučių užbaigimo judriojo ryšio tinkluose paslaugų kainos įtaka tarptinklinio ryšio kainoms

OMNITEL: priminė balso skambučių užbaigimo paslaugų kainos mažinimo įtaką tarptinklinio ryšio paslaugoms. Mažmeninės tarptinklinio ryšio kainos yra reguliuojamos ES lygiu, o balso skambučių užbaigimo kainos – nacionaliniu lygiu. Nustatant įeinančių tarptinklinio ryšio skambučių kainas pagal balso skambučių užbaigimo kainą ES 2015 gruodžio 31 d. ir nekintant balso skambučių užbaigimo kainoms kitose ES šalyse, Lietuvos operatoriams balso skambučių užbaigimo paslaugų kainos taps nuostolingos. Todėl šią problemą reikia spręsti kompleksiskai.

RRT: pažymėjo, kad tarptinklinio ryšio kainos reguliuojamos tiesiogiai Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu. Visos tarptinklinio ryšio reguliavimo nuostatos priimamos Europos Sąjungos mastu, todėl visiems ES judriojo ryšio operatoriams taikomos tos pačios tarptinklinio ryšio kainų nustatymo taisyklės. Mažmeninė tarptinklinio ryšio kaina bus skaičiuojama, atsižvelgiant į visų ES šalių balso skambučių užbaigimo Tinkluose paslaugų kainų svertinį vidurkį.

OMNITEL: pabrėžė, kad šiuo atveju yra labai svarbi tarptinklinio ryšio kainos nustatymo data. Jei bus imama dabartinė balso skambučių užbaigimo paslaugų kaina, užsienio operatoriai gaus papildomo pranašumo, kai Lietuvos operatoriams įsigalios nauja sumažinta balso skambučių užbaigimo paslaugų kaina.

RRT: akcentavo, kad balso skambučių užbaigimo Tinkluose paslaugų kainos sumažinimas 0,1 Eur ct/min. bendrai ES nustatomai tarptinklinio ryšio kainai reikšmingos įtakos neturės.

Mažmeninių telefono ryšio paslaugų rinkų reguliavimas

CSC TELECOM pateikė pastabą dėl mažmeninių telefono ryšio paslaugų rinkų reguliavimo ir pasiūlė sudaryti sąlygas veiksmingai konkurencijai mažmeninėje bendroje (judriojo ir fiksuotojo) telefono ryšio paslaugų rinkoje.

RRT pažymėjo, kad mažmeninės judriojo ir fiksuotojo telefono ryšio balso paslaugų rinkos negali būti įtrauktos į tą pačią rinką dėl vienpusio paslaugų pakeičiamumo paklausos atžvilgiu. Operatorius taip pat sutiko, kad fiksuotojo telefono ryšio paslaugos yra pakeičiamos judriojo telefono ryšio paslaugomis, kai tuo tarpu fiksuotojo telefono ryšio paslaugos nėra tinkamas pakaitalas judriojo telefono ryšio paslaugoms. Atsižvelgiant į tai, *RRT* nevertina bendros mažmeninių telefono ryšio balso paslaugų rinkos.

Telefono ryšio numerių įtraukimas į Rinkos apimtį

CSC TELECOM paminėjo, kad 7XXXXXXX numeracija buvo įtraukta į Skambučių užbaigimo fiksuotojo ryšio tinkluose rinkos tyrimo apimtį, todėl ši numeracija turėtų būti įtraukta ir į šią Rinką, kitu atveju ji turėtų būti eliminuota iš Skambučių užbaigimo fiksuotojo ryšio tinkluose rinkos tyrimo apimties.

Pažymėtina, kad 7XXXXXXX numeracija faktiškai buvo naudojama teikti viešąsias fiksuotojo telefono ryšio paslaugas, naudojant IP technologijas. *RRT* paminėjo, kad yra operatorių, kuriems *RRT* yra skyrusi tiek judriojo telefono ryšio numerius (6XXXXXXX), tiek telefono ryšio numerius iš numerių serijos 7XXXXXXX. Tokiems operatoriams būtų sudaryta galimybė taikyti balso skambučių užbaigimo Tinkluose paslaugų kainą, kai telefono ryšio numeriai iš numerių serijos 7XXXXXXX yra įdiegti Tinkle.

TELE2 pateikė pastabą, kad skambučių siuntimas į trumpuosius telefono ryšio numerius (įskaitant 18XX) nebuvo įtrauktas į Rinkos apimtį, nes operatoriai yra linkę konkuruoti tarpusavyje, kurio viešajame ryšių tinkle tokie telefono ryšio numeriai bus įdiegti. Tokiu atveju operatoriams turėtų būti užkirstas kelias manipuliuoti susitarimais su paslaugų naudotojais, nustatant nepagrįstai dideles skambučių užbaigimo kainas, taikomas skambučiams, siunčiamiems į trumpuosius numerius.

RRT pritarė, kad turėtų būti užtikrinama, kad operatoriai, derėdamiesi dėl balso skambučių užbaigimo paslaugų kainų į trupuosius numerius, turėtų elgtis sąžiningai. Jei kils kokių problemų, RRT padės jas spręsti. Tačiau pažymėtina, kad tai bus daroma ne Rinkos tyrimo apimtyje, o kitų RRT deleguotų uždavinių sprendime.

LINKOTELUS pastabos

LINKOTELUS išsakė nuomonę, kad jis negali būti ūkio subjektu, turinčiu didelę įtaką nagrinėjamoje Rinkoje, nes jis nėra sujungęs savo Tinklo su jokio kito Lietuvos Respublikos operatoriaus viešuoju ryšių tinklu ir nei vienas Lietuvos Respublikos operatorius nesujungia savo viešojo ryšių tinklo su operatoriaus Tinklu.

RRT akcentavo, kad Rinkos tyrimo tiriamasis laikotarpis apėmė nuo 2013 m. sausio 1 d. iki 2015 m. kovo 31 d. RRT turimais duomenimis, operatorius tiriamuoju laikotarpiu teikė balso skambučių užbaigimo savo Tinkle paslaugas ir už tai gavo pajamas. Atsižvelgiant į tai, RRT operatorių laiko didelę įtaką Rinkoje turinčiu ūkio subjektu.

LINKOTELUS taip pat siūlė pritaikyti reguliavimą visiems ūkio subjektams, kurie yra pateikę pranešimą RRT, kad vykdo judriojo ryšio veiklą.

RRT pabrėžė, kad reguliavimas yra taikomas tik tiems ūkio subjektams, kurie Rinkos tyrimo tiriamuoju laikotarpiu faktiškai teikė balso skambučių užbaigimo Tinkluose paslaugas.

Taip pat LINKOTELUS nurodė, kad jo Tinklas apima didesnę Rinką nei Lietuvos Respublikos teritorija, todėl Rinkos tyrimas operatoriaus atžvilgiu privalo būti perduotas vykdyti ES institucijoms.

RRT konstatavo, kad operatorius neobjektyviai siekia savo Tinklo geografinę teritoriją susieti su atitinkamos rinkos geografinė teritorija ir tokiu būdu nutraukti Rinkos tyrimą savo atžvilgiu. Tinklo teritorija nėra vienintelis kriterijus, kuriuo remiantis yra nustatoma atitinkamos rinkos geografinė teritorija. Rinkos tyrimo ataskaitoje yra vertinami keli kriterijai (turimi ištekliai, paslaugų teikimo vieta, registravimosi apie teikiamas paslaugas faktas) ir, atsižvelgiant į analizę, nėra konstatuojama, kad LINKOTELUS atžvilgiu apibrėžta Rinka išsiplečia už Lietuvos teritorijos ribų.

Antra, LINKOTELUS nurodė, kad telefono ryšio numerio naudojimas nėra pakankama aplinkybė, kuri reiškia, kad balso skambutis yra užbaigiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje. Kitu atveju, operatoriai negalėtų reikalauti atlyginimo už tarptinklinio ryšio paslaugas. Be to, kiekvienas telefono ryšio numeris turi tam tikros šalies kodą ir jis yra nacionalinis, todėl vien telefono ryšio numerio kodas nelemia Rinkos geografinio apibrėžimo.

Apibrėžiant Rinkos geografinę teritoriją, RRT vertino, ar kitų šalių operatoriai galėtų pradėti teikti balso skambučių užbaigimo paslaugas kaip alternatyvą konkreto Tinklo operatoriaus (šiuo atveju LINKOTELUS) teikiamoms balso skambučių užbaigimo Tinkle paslaugoms. Jei ši prielaida būtų patvirtinta, Rinkos geografinė teritorija galėtų išsiplėsti į užsienio šalis. Šiuo atveju joks užsienio operatorius negali pasiūlyti balso skambučių užbaigimo paslaugų į LINKOTELUS turimus judriojo ryšio numerius. Be to, telefono ryšio numeriai yra riboti valstybės ištekliai, kuriuos skiria RRT ir paslaugų, kurių teikimui reikalingi šie valstybės ištekliai, reguliavimas yra vienas iš RRT tikslų. Elektroninių ryšių ES reguliavimo sistema nesuteikia RRT galių reguliuoti ar kontroliuoti užsienio šalių išteklių ir jų naudojimo. Atsižvelgiant į minėtas aplinkybes, į Rinkos tyrimą buvo įtraukti tik Lietuvos telefono ryšio numeriai ir Rinkos tyrimo objektas yra balso skambučių siuntimas į Lietuvos telefono ryšio numerius iš numerių serijos 6XXXXXXX.

RRT paklausė, ar 2015 m. kovo 31 d. kas nors turėjo tam tikrų santykių su LINKOTELUS ir ar buvo koks nors skambučių srautas į LINKOTELUS judriojo telefono ryšio numerius.

Bitė Lietuva: paminėjo, kad buvo gavusi RRT raštą, kuriuo buvo prašoma pateikti skambučių srautus į LINKOTELUS priklausančius numerius. Operatorius pasiūlė patikslinti, apie kokius tiksliai numerius reikia pateikti informaciją.

CSC TELECOM: teigė, kad jo žiniomis, LINKOTELUS naudojosi TEO tranzitiniu tinklu, bet nuo šių metų pradžios LINKOTELUS judriojo ryšio numeriai sumigravo į CSC TELECOM tinklą.

Bitė Lietuva: pažymėjo, kad jei numeris numigravo į CSC TELECOM tinklą, jis bus traktuojamas kaip CSC TELECOM.

RRT padėjo visiems susirinkusiems už aktyvų dalyvavimą. RRT pažymėjo, kad išnagrinės ir įvertins posėdžio dalyvių pateiktas pastabas bei pasiūlymus ir pagal galimybes į juos atsižvelgs. Taip pat RRT informavo posėdžio dalyvius, kad iki lapkričio 19 d. Rinkos tyrimo medžiagą planuojama pateikti Europos Komisijai.

Aptarimo pirmininkas

Linus Bakutis

Aptarimo sekretorė

Ernesta Vagonienė